

Tieslietu ministrija

Ievads starptautiskajās privāttiesībās

Roma III regulas regulējums un praktiskā piemērošana
Rīga, 29.-30.novembris

Laila Medina, mag.iur

Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece

Projekts Nr. JUST/2010/JCIV/AG/0011-30-CE-0421092/00-75 „Jaunākās attīstības tendences pārrobežu ģimenes lietās Eiropas Savienībā: uzturēšanas saistības un laulības šķiršanai piemērojamais likums”

Starptautisko privāttiesību tvērumš

- Paredz nosacījumus, lai noteiktu, kuras valsts tiesa (arī iestāde) ir kompetenta skatīt konkrētu prasību, kas satur ārvalsts elementu (jurisdikcijas jeb piekritības jautājumi);
- Nosaka piemērojamo likumu (arī kolīziju normas);
- Regulē jautājumus par ārvalsts sprieduma atzīšanu un izpildi (arī starptautiskais civilprocess).

Kāpēc nepieciešamas starptautiskās privāttiesības

- Lex fori piemērošanas sekas
- Pamatuzdevums – taisnīgas tiesas spriešana
- Personu mobilitātes ietekme

Piemērojamais likums

- Piemērojamā likuma noteikšana – viens no starptautisko privāttiesību uzdevumiem
- Starptautiskās privāttiesības neparedz regulējumu konkrēta strīda izšķiršanai

Harmonizācija

- Ģimenes tiesības – valsts vēstures, kultūras, morāles un ētikas atspulgs
- Harmonizācijas virzieni ģimenes tiesībās:
 - Materiālo tiesību normu harmonizācija,
 - SPT noteikumu harmonizācija.
- ES un Hāgas privāttiesību konferences nozīme

Ievads ES tiesību aktu pieņemšanā

Roma III regulas regulējums un praktiskā piemērošana
Rīga, 29.-30.novembris

Laila Medina, mag.iur

Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece

ES kompetence tiesību aktu pieņemšanai ģimenes tiesību jomā

- Līguma par Eiropas Savienībās darbību
81.pants
- 81.panta 3.daļas nozīme
- Ciešākās sadarbības nozīme

Kas ir ciešāka sadarbība

- Ciešāka sadarbība – pēdējā iespēja kopēja regulējuma pieņemšanai, ja ES MP nevar panākt vienošanos
- Eiropas savienības līguma 20.pants
- Līguma par Eiropas Savienības darbību 326. un 334.panti

Kāpēc ES nokļuva līdz ciešākai sadarbībai ģimenes tiesību jomā?

- Harmonizācijas process noris kopš 1998.gada
- Regulējums ES dalībvalstīs tomēr sadrumstalots, atsevišķos jautājumos ļoti atšķirīgs
- Hāgas privāttiesību konferences nozīme ES regulējuma tapšanā
- Situācija laulības šķiršanas jomā un paveiktais Eiropas savienībā

Ciešākas sadarbības norise

- Padomes lēmums par nespēju vienoties
- ES 9 dalībvalstu priekšlikums par vēlmi uzsākt ciešāku sadarbību
- Komisijas priekšlikums Padomes lēmumam un jaunajai regulai
- Komisijas secinājumi regulējuma nepieciešamībai
- Padomes turpmākā darbība

Latvijas argumenti dalībai ciešākās sadarbības mehānismā

- Pastāvošā tiesiskā nenoteiktība
- Pastāv ļoti neliela pušu iespēja izvēlēties piemērojamo likumu
- Ģimenes tiesības ir būtiska tiesību joma, kur ir svarīgi izteikt savu nostāju
- Latvijas iedzīvotāju mobilitāte ES

Svarīgākie jautājumi Latvijai, strādājot pie regulas teksta

- Formas prasības pušu līgumiem par piemērojamo likumu (saglabājot pietiekamu fleksibilitāti);
- Pietiekami plašas iespējas nonākt līdz tiesas valsts likumam, kas ir tradicionāla Latvijas pieeja;
- Atrunu esība, kas aizsargā dalībvalstu atšķirīgās materiālās tiesību normas laulības jautājumos, piemēram, viendzimuma laulības jautājums u.c.
- Hierarhijas noteikšana piemērojamā likuma izvēlei.

Ārvalsts likuma piemērošana Iaulības šķiršanai

Roma III regulas regulējums un praktiskā piemērošana
Rīga, 29.-30.novembris

Laila Medina, mag.iur

Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietiece

Svarīgākie termini

- Lex fori
- Pušu pilsonība
- Pušu dzīvesvieta
- Pušu izvēle

Situācija ES dalībvalstīs

- Latvijas regulējums līdz regulas spēkā stāšanās brīdim
- Situācija dalībvalstīs
- Regulas dalībnieces

Situācija Latvijā

- Īpašais jautājums – pušu dzīvesvieta
 - Civillikuma 7.pants
 - Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.pants
- Deklarētās dzīvesvietas nozīme un loma valsts un privātpersonas attiecībās

Kas tiesai/ notāram jādara, ja ir jāpiemēro ārvalsts likums

- Vispirms ir nosakāma piekritība Latvijai vai citai valstij
- Latvijas gadījumā – papildus kompetentā iestāde:
 - Tiesas kompetence (CL 69.,70.pants CPL 233.pants)
 - Notāra kompetence (NL 325.pants)
- Tiesas teritoriālā piekritība
- Piemērojamā likuma noskaidrošana
- Ja nepieciešams, ārvalsts sprieduma atzīšana un izpilde

Ārvalsts likuma satura noskaidrošana

- Ārvalsts likums – likums vai fakts?
- Situācija Latvijā – CL 20.pants un CPL 80.nodaļa
- Norādes Roma III regulas preambulā
- Nosacījumi tiesai un notāriem ārvalsts likuma satura noskaidrošanai
- Papildus faktori

Jurisdikcija un atzīšana

- Briseles IIbis regulas ieviešana Latvijā
- Tiesas piekritība – CPL 233. un 234.pants, jāpievērš uzmanība jaunajai redakcijai
- Forum shopping iespējamās problēmas
- Jurisdikcijas īpatnības Latvijā – dzīvesvietas jautājums
- Notāra kompetence
- Piekritība, ja ir iesniegta prasība par laulāto tiesisko atšķiršanu